

Fýra vikur fyri níggju prosent

Verkfallið er nú av, og nógv umstrídda verkfallið hevur givið føroysku arbeiðara-fjöldini eina lønarhækkan áljóðandi sløk níggju prosent. Fleiri spyrja seg óivað, um verkfallið var tað vert

VERKFA

Heri á Rógvi/Áki Bertholdsen

Um midnáttarleitið hós-kvøldið skrivaðu partarnir á arbeiðsmarknaðinum um-síður undir ein nýggjan sáttmála. Hósdagin hevði verkfall vart í samfullar fyra vikur.

Úrslitið gjordist ein løn-arhækkan áljóðandi 8,53% yvir tvey ár. Lønin hækkar við 4,3 krónum beinanveg-in í ár, og 1. mai í 2004 hækkar lønin aftur við 4,3 kr.

Eisini verða aðrar broyt-ingar gjordar, eitt nú í sam-bandi við setanarskriv til starvsfólk.

Alt verður lagt omaná grundlønina – eftirlønar-

gjaldið verður tað sama komandi tvey árin. Hetta valdu arbeiðarafeløgin at gera, tá greitt varð, at part-arnir fóru at semjast um 4,3 kr.

Aðrastaðni á síðuni sæst, hvussu lønin broytist kom-andi árin. Útrokningarnar eru gjordar við støði í grundlønini. Møguligar viðbøtur ella meirinntøka er ikki roknað við, tí hetta er ógvuliga misjavnt.

Vinningur?

Eitt verkfall í fyra vikur hevur sett síni spor hjá øll-um. Verkafólkið í verkfalli hevur seinastu fyra vikur-nar fingið munandi minni í sín part enn vanligt. Dags-lønin hevur verið 596 kr. fyri ein persón í verkfalli, sum hevur gjørt sínar skyldur.

Hesin peningur er tikin úr verkfalsgrunni, ið limir-nir sjálvir hava galdið inn til. Tískil gjalda teir sína egnu løn, sum eisini verður skattað.

Aðrenn verkfallið byrjaði varð eitt semingsuppskot lagt fyri partarnar. Lønin skuldi tveir ferðir økjust við 3,2 kr. um tíman. Hetta gav

Tað eydnaðist hesum báðum at halda somu linju alt verkfallið. Samstarvið hevur ikki verið betri. Tey settu samstundis sínar undirskriftar á nýggja sáttmálan

Mynd: Jens Kristian Vang

góð 6,8% í lønarhækkan yvir tvey ár.

Hetta vildi givið saman-lagt 6.866 kr. minni yvir tvey ár, enn tann nýggi sátt-málin. Her verður roknað við grundløn og ongum viðbótum. Tapið í verkfals-døgunum móti gamla sátt-málanum eru góðar 4.300 kr. Í mun til semingsupp-skotið, var tað sáttmáli, er tapið góðar4.800 kr. Útfrá hesum gevur nýggin sátt-málin ein vinning, sum siggja vit burtur frá verk-falspeninginum, sum lim-irnin sjálvir hava galdið inni, so gav hesin sáttmálin ikki nóg mikið til at dekkja tapið í verkfallinum.

Sostatt loysti verkfallið seg ikki so væl útfrá tølun-um. Men útfrá fakfelags-ligum sjónarmiðum og øðrum argumentum, er myndin óivað ein onnur.

Semja

Tað var semingsmaðurin, sum kallaði partarnar

saman aftur, eftir áheitan frá landsstýrismanninum í vinnumálum, Bjarna Djur-holm.

Og klokkan sjeý hós-kvøldið helt hann, at hann hevðu mýkt støðuna so mikið, at hann legði eitt semingsuppskot fyri partar-nar.

Aðrenn samráðingarnar byrjaðu, høvu arbeiðara-feløgin tvíhildið um, at tey góðtóku onki minni enn fyra krónur afturat tíma-lønin í ár og fyra krónur afturat 1. mai næsta ár, umframt eina eftirløn uppá 1% um árið og tað svarar til eitt sindur minni enn 50 oyru afturat um tíman í ár og tað sama næsta ár.

Sostatt var kravið ein hækking uppá 4,50 krónur í ár og tað sama næsta ár.

Hinvegin hava arbeiðs-gevararnar tvíhildið um, at lønarhækkingin skuldi í hvussu so er vera minni enn fyra krónur afturat tíman í ár og tað sama næsta ár, iroknað eftirløn.

Men sostatt var tað sum skilti partarnar, tá ið teir fóru til samráðingar í morg-un, minni enn ein króna tilsamans yvir tvey ár, ella 50 oyru um árið.

Men tað gekk seint fyri seg, aðrenn nokur endalig útmelding kom frá portun-um. Dúgliga varð gitt og tulkað. Fólk vóru sum heild optimistisk, tí verkfallið hevði vart so leingi, og tað lá í luftini, at ein semja var í nánd.

Og seint út á kvøldið um tíggju tíðina komu tær fyrstu ábendingarnar um, at nú var ein semja funnin.

Og sum flest øll vita, so varð ein semja funnin, og verkfallið er av.

Tvungin av alivinnuni

Boðini frá arbeiðsgevarun-um, eftir at nýggjur sátt-málin var undirskrivaður, vóru, at teir vóru noyddir at skriva undir, orsakað av støðuni hjá alivinnuni.

– Vit kundu velja ímillum

at verða skotin ella hongd. Vit hava galdið eitt loysig-jald fyri alivinnuna, sigur Vilhelm M. Johannesen, formaður í Føroya Arbeiðs-gevarafelag.

Hann er ikki nøgdur við nýggja sáttmálan, sum hann sigur fer at fáa stórar fylgjur – bæði fyri vinnuna og samfelagsliga.

Nøktandi

Hinvegin helt mótparturin í form av Vigdis Johannesen, forkvinnu í Havnar arbeiðs-kvinnufelag, at sáttmálin var nøktandi. Hon heldur ikki, at hetta er eitt heilt optimalt úrslit, men nøkt-andi kortini.

Og verkfallið hevur sam-bært henni verið vert tað nógva stríðið.

Hon fegnast eisini nógv um, at hennara egnu limir og feløgin øll hava staðið so væl saman í verkfall-inum.

Lyklapersónarnir í verk-føllunum mugu skiftast út

- Alneyðugt er at eftirkanna verandi skipan bæði væl og virðiliga, sum við jøvnum millumbili førir okkum út í hesa ósiviliseraðu og av-oldaðu støðuna. Sam-felagið er meira kom-pliserað í dag enn fyri 50-100 árum síðan. Tað einasta, sum kem-ur burtur úr slíkum verkføllum, er, at ómetaliga stór virðir verða knúst. Hetta minnir um støðuna í Bagdad, sum fyrst skuldi knúast og síðan byggjast upp-aftur, sigur Atli Han-sen, reidari í Norðra-gøtu, sum eisini hevur sínar politisku royndir og royndir í donskum fakfelags-virksemi

av. Hann er bersøgin og heldur, at lyklapersónarnir í hesum stríði eiga at verða skiftir út, og nýggj fólk eiga at taka um stýrisvølin.

- Lyklapersónarnir í hes-um verkføllum eru sum vargur í seyðafylgi.

Verður vargurin ikki tikin, ber ikki til at røkja hagan, og hann fellir í órøkt.

Hann heldur, at tað ver-ur samráðst í "eini slíkari muru", sum hann tekur til, at partarnir tola snøgt sagt ikki hvønn annan.

- Tað eru sjálvsagt limir-nir sjálvir, sum avgerða, hvør stendur á odda í teirra feløgum, men við verandi fól-kum og verandi skipan eri eg sannførdur um, at hetta er ein bági fyri sam-felagið.

Hetta hava vit longu so mong domir um.

Atli sigur, at samfeløgin eru vorðin alt ov kompli-sera til, at nakað serligt spyrst burtur slíkum verk-føllum - uttan tað van-lukkuliga, at ómetaliga stór samfelagsvirðir fara fyri bakka. Hetta tænr jú ong-um endamáli.

- Tað eru fyrst og fremst tey, sum eru í verkfalli, ið verða rakt. Hesi eru ringast fyri, tí tey missa inntøku,

meðan fólk annars eru til arbeiðis. Flestu kunnu "gar-dera" seg ímóti einum verk-falli, tí øll hava ein ella tveir frystarar í kjallaran-um. Tí letur tað seg ikki gera at trýsta fólk til nakað sum helst við stongslum av ymiskum slagi.

Hann visir á, at tað er ikki í dag, sum fyri 50-100 árum síðan, tá ið verkföllini kundu raka vanliga fólkið ógvuliga meint.

- Eg haldi tískil ikki, at tey, sum ibyrtu hetta verk-fallið, vita, hvønn tað rakar. Her er eingin vinnari. Øll eru taparar. Tað einasta, sum spyrst burtur úr, er, at samfelagsvirðir verða knúst, og tað tænr heldur ikki teimum, sum eru í verkfalli. Støðan, sum verið hevur, minnir okkum á stríðið í Irak, har Bagdad fyrst verður bumbaður sundur og saman - fyri sið-an at verða bygdur upp-aftur. Hetta er skilaleyst.

Atli visir á, at undir hes-um verkfallinum eru ómetaliga stór virðir farin fyri bakka, sum annars kundu verið komin til sættis.

- Teir møguleikar, vit hovdu hendan mánaðin at virka og framleiða, eru

arbeiðsmarknaðinum at kalla altíð fram til eina striku við hótтанum um líkt og ólíkt. Teir hótta og troytta hvønn annan, til tey øll eru vorðin í ørviti. Slíkt er ein sagablott aðrastaðni, sigur Atli Hansen.

Hann visir á, at í øðrum londum hava tey bygt upp skipanir við eitt nú høvuðs-avtalum og yvirørnaðum reglum. Tey hava eisini ym-

- Aðrastaðni verður tosað um tey víðurskifti, sum fáast skulu uppá pláss, í sáttmálaskeiðinum. Í Føroyum skulu partarnir á arbeiðsmarknaðinum at kalla altíð fram til eina striku við hótтанum um líkt og ólíkt. Teir hótta og troytta hvønn annan, til tey øll eru vorðin í ørviti. Slíkt er ein sagablott aðrastaðni, sigur Atli Hansen

iskar "prosedurur" og ur-atkvøður, soleiðis at tað ikki bara eru nøkur fá fakfelagsfólk, sum sita og taka avgerðirnar.

- Alneyðugt er at eftir-kanna verandi skipan bæði væl og virðiliga, sum við jøvnum millumbili førir okkum út í hesa ósivil-i-seraðu og avoldaðu støðu, sigur Atli Hansen.

Síðani 1981 hevur alheims tænastu felagsskapurin Kíwanis virkað í Føroyum. Fyrstu fýggju áriní við Kíwanis Tórshavn og síðani 1991 við Kíwanis Róðsuní

Týskvøldið 10. juni kl. 19.00 verður kunnandi fundur í Gøtu Arbeiðarafelag um Kíwanisfelagsskapin.

Endamálið við fundinum, er at stovna Kíwanis Eysturoy leygardagin 14. juni. Sama vikuskifti hevur Gøta víðan úr Vestmannaoyggjunum. Fótbóltsið, kíwanislímir og býráðsumboð koma saman at knýta Gøtu og Vestmannaoyggjar saman sum vinarbýir.

Hvat kanst tú fremja við limaskapi í Kíwanis?

- Beta um víðurskiftir í nærumhvørvinum.
- Fáa ein einslgan út úr einseminum.
- Hjálpá einum rúseftursjúklingi burtur úr óferinum.
- Fáa ein ungdom at læra seg líðnan.
- Geva brekaðum nýtt lívseidri.
- Kenna gleðina við at gleða onnur.
- Fáa sterri fynd, sum fer at mennna teg í gerandisdøgnum.
- Kenna ta kveiking, tað er at hitta kíwanis vinfólk o.s.fr.

Kíwanis Tórshavn

Kíwanis er virkin í bygdum og býum kring allan heim. Limirir hittast á reglurígum fundum, haðani teir fáa kveiking og avstreingjast, og í nevndum únnra teir eitt sjálvboðið starv til frama fyri nærumhvrevið.

- Kíwanis er ein tænastufelagsskapur – ikki nakar felagssklubbí.
- Kíwanis er mangan ein almennur røðarapellur – men organað nakar politiskur básur.
- Kíwanis er kent fyri tað arbeiðið, tað fremur. Tað er ikki nakar loyniligur felagsskapur.
- Kíwanis stendur sum umboð fyri góðan borgaraskap. Har verður ikki trúttat niður í onnur, hverja lívseidskøðan, tey skulu hava.
- Kíwanis miðsavnar síni tiltøk um øki og í nærumhvørvinum, har veruligur tørvur er, men hetta verður gjørt uttan at vera ókeypisandi.
- Kíwanis virkar fyri at veita menniskjagígum og andaligum lívsvirðum frámjnjærætt fram um tey verðeligu.
- Kíwanis eggjar til gott samlag í dagligari samveru millum menniskju eftir tí gyltu regluni: "Ger ímóti øðrum tað, sum tú vilt hava onnur skulu gera ímóti tær".
- Kíwanis virkar fyri at skapa verandi vinarlag, veita ósævsðknar tænastur og byggja upp eitt betri samfelag fyri øll.

Kíwanis er ein sjálvboðin felagsskapur, ið veitur sjálvur sínar limir. Limaskapur stendur kríttum og mannum í boði, sum hava gótt vóð á sær, og antin búgva í ella hava ókundu samfelagsligi líkryði til tað økið, har felagsskapurin virkar.

Kíwanis hevur sum logo: "Bernini fyrst"!

